

Fiscale kader aanvullende pensioenen minder beperkt

Met een brief van 7 juni 2013 informeert Staatssecretaris Weekers van Financiën de Tweede Kamer over het voorstel van de sociale partners voor een minder forse beperking van het fiscale kader voor het aanvullende pensioen (Witteveenkader) vanaf 2015. Volgens hem kan het Witteveenkader beperkt worden tot een jaarlijks opbouwpercentage van (bruto) 1,85% ouderdomspensioen voor een middelloonregeling. Deze brief stuurde hij mede namens de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). Binnenkort stuurt hij de Tweede Kamer hiervoor een nota van wijziging op het wetsvoorstel Wet verlaging maximumopbouw- en premiepercentages pensioenen en maximering pensioengevend inkomen.

Wetsvoorstel Wet verlaging maximumopbouw- en premiepercentages pensioenen en maximering pensioengevend inkomen

Volgens dit wetsvoorstel wordt het maximum opbouwpercentage voor ouderdomspensioen bij een eindloon- en middelloonregeling respectievelijk 1,55% en 1,75% per dienstjaar. Daarnaast vervalt de pensioenopbouw voor het salaris vanaf € 100.000,-.

Dit wetsvoorstel is gebaseerd op de ambitie om na 40 jaar werken een pensioen bij elkaar te sparen van 70% van het gemiddeld verdiende loon. Dit is volgens het kabinet inmiddels de maatschappelijk aanvaarde norm. Het huidige Witteveenkader gaat uit van 70% van het laatst verdiende loon.

In een begeleidende brief bij dit wetsvoorstel staat al dat in het sociaal akkoord van 11 april jl. is afgesproken dat sociale partners tot 1 juni 2013 met alternatieven kunnen komen voor of als aanvulling op dit wetsvoorstel.

Alternatieven sociale partners

Voor het onderzoeken van alternatieven is door de Stichting van de Arbeid de Werkgroep Witteveenkader opgericht. Op 7 juni 2013 hebben de werkgevers- en werknemersorganisaties, verenigd in de Stichting van de Arbeid, een besluit genomen over de definitieve uitwerking van alternatieven en aanvullingen en hun voorstel gemeld aan het kabinet.

Met het beschikbare budget van structureel € 250 miljoen kan volgens de Stichting in ieder geval een gelijkwaardige pensioenopbouw voor alle inkomenscategorieën van 1,85% bruto worden gerealiseerd via de eerste variant uit de rapportage van de werkgroep.

In deze variant is het aangepaste Witteveenkader volgens het regeerakkoord het uitgangspunt. Daarnaast komen er twee spaarfaciliteiten:

- één voor het inkomensgedeelte boven € 100.000,- en
- één voor het inkomensgedeelte onder € 100.000,-.

Werkenden die gebruik maken van deze faciliteiten leggen uit hun netto inkomen een bedrag in voor pensioensparen. Eventuele werkgeversbijdragen hieraan worden belast. Over het opgebouwde bedrag hoeft geen vermogensrendementheffing betaald te worden en ook over de uitkering wordt te zijner tijd geen loonbelasting ingehouden.

Bij een opbouwpercentage van 1,85% bevat deze variant volgens de werkgroep de volgende kenmerken:

- Er komen met ingang van 1 januari 2015 twee excedentregelingen, één met netto spaarfaciliteit voor het inkomensgedeelte boven € 100.000 (om een opbouw te bereiken van 1,85% in plaats van 0%) en één voor het inkomensgedeelte lager dan € 100.000 (om een opbouw te bereiken van 1,85% in plaats van 1,75%).
- Uitgangspunt voor beide spaarfaciliteiten is dat er gespaard wordt uit het netto inkomen en dat het opgebouwde vermogen en de uitkering onbelast blijven.

- Aangezien gespaard wordt uit het netto inkomen gaat het om 0,9% van de bruto pensioengrondslag (brutoloon minus franchise) in de eerste regeling en 0,06% van de pensioengrondslag in de tweede excedentregeling. Toelichting: in plaats van uit het brutoloon te sparen, wordt vanuit het nettoloon gespaard zonder de grondslag te wijzigen. Het gaat dan bij het inkomensgedeelte boven € 100.000,- om 0,9% netto opbouw vermenigvuldigd met de pensioengrondslag. Dit correspondeert met 1,85% bruto opbouw. Bij het inkomensgedeelte onder € 100.000,- gaat het om een netto opbouw van 0,06%, hetgeen correspondeert met een bruto opbouw van 0,1%.
- Verder wordt volledig aangesloten bij de regels die van toepassing zijn bij de pensioenregelingen die gebaseerd zijn op het sparen uit het bruto inkomen (Witteveenkader). Daarbij gaat het bijvoorbeeld om de pensioenleeftijd en de franchise uit het Witteveenkader en vindt een fiscale entreetoets plaats op het niveau van de excedentregeling. Een entreetoets is verreweg te prefereren boven een bovenmatigheidsstoets. Een bovenmatigheidsstoets kan namelijk achteraf leiden tot allerlei correcties.
- Ook moet in de uitvoering sprake zijn van een ringfence om het vermogen van de excedentregeling, zoals dat bij excedentregelingen nu ook al gebruikelijk is. Communicatie over de opbouw in de excedentregeling zal in het Uniform Pensioen Overzicht (UPO) afzonderlijk zichtbaar moeten worden gemaakt.
- Bij eerdere onttrekking uit de netto spaarregelingen dan de pensioengerechtigde leeftijd moet vermogensrendementsheffing worden betaald.
- Overwogen kan worden om bij emigratie wel een eenmalige vrijval van het ingelegde bedrag in de netto spaarregelingen toe te staan, teneinde een dubbele belastingheffing te voorkomen.

Op basis van een toets op de uitvoering concluderen de ministeries van SZW en Financiën dat deze variant weliswaar uitvoerbaar is maar dat de uitvoering en het toezicht complexer worden. Vanuit het oogpunt van handhaving is het volgens SZW en Financiën vereist dat het netto pensioenvermogen niet kan worden vermengd met het vermogen onder toepassing van de omkeerregel (ringfences). Volgens de pensioenuitvoerders is ringfencing met een strikt juridische scheiding voor het beleggingsbeleid niet noodzakelijk. De communicatie naar deelnemers wordt ingewikkelder doordat deelnemers geïnformeerd moeten worden over een netto pensioenopbouw naast een bruto pensioenopbouw. De uitvoerings- en handavingskosten zullen hoger uitvallen dan bij het huidige systeem volgens het Witteveenkader. De adviserende leden van de pensioenuitvoerders tekenen sec voor de excedentregeling aan dat de uitvoeringskosten van een regeling van netto 0,06% per jaar (bruto 0,1%) niet in een redelijke verhouding staan tot de premie-inleg.

Deze variant past binnen de naar aanleiding van het sociaal akkoord aangepaste financiële kader. In het sociaal akkoord werd een bruto opbouwpercentage van 2% in plaats van 1,85% beoogd. Een bruto opbouwpercentage van 2% past volgens het Centraal Plan Bureau (CPB) binnen de financiële kaders voor de korte termijn, maar worden de kosten in termen van houdbaarheid tussen de € 400 en € 500 miljoen. Dit betekent dat er voor een opbouwpercentage van 2% een extra budget van € 150 tot € 250 miljoen nodig is. Dit laat onverlet dat sociale partners blijven streven naar een hogere pensioenambitie zoals afgesproken is in het sociaal akkoord. Zij blijven hiervoor naar mogelijkheden zoeken, bijvoorbeeld door het inzetten van vrijvallende VPL-premies (premies voor vut- en prepensioenregelingen). Volgens de brief van de Staatssecretaris aan de Tweede Kamer heeft het CPB in zijn middellange termijn ramingen al rekening gehouden met het uitfasen van deze regelingen. Er is volgens hem op dit punt geen sprake van extra budgettaire ruimte.

Hij constateert verder dat het voorstel van de partners binnen de randvoorwaarden van het kabinet past. Van groter belang is volgens hem dat het voorstel kan bijdragen aan draagvlak voor de hervormingen van de fiscale facilitering voor aanvullende pensioenen. Daarom wil hij door middel van een aanvullende spaarfaciliteit op het wetsvoorstel invulling wil geven aan de wens van de sociale partners. De precieze invulling hiervan wil hij voor het voorgenomen wetgevingsoverleg van 17 juni

a.s. in de vorm van een nota van wijziging naar de Tweede Kamer sturen, zodat de netto-spaarfaciliteit bij de parlementaire behandeling betrokken kan worden. Hij wil sociale partners en pensioenuitvoerders zo spoedig mogelijk duidelijkheid geven over de regels waaraan zij moeten voldoen per 1 januari 2015.

Tot slot

Door de verhoging van de pensioenrichtleeftijd en de verlaging van de maximum opbouwpercentages per 1 januari 2014 voldoen veel pensioenregelingen vanaf 2014 al niet meer aan de wet- en regelgeving. Voor het ontwikkelen van nieuw pensioenbeleid is het gewenst dat er ook snel duidelijkheid komt over het Witteveen kader vanaf 2015.

Rijssen, 8 juni 2013

Erik Hertgers
Hertgers Pensioen Advies

Disclaimer

Dit bericht is geschreven naar de inzichten van 7 juni 2013. Hertgers Pensioen Advies heeft bij het redigeren van dit bericht de nodige zorgvuldigheid betracht. Hertgers Pensioen Advies is niet verantwoordelijk voor schade die ontstaat als gevolg van onjuistheden in dit bericht.